LUNDS UNIVERSITET

Samhällsvetenskapliga fakulteten

HPFT25, Handledarutbildning med Familjepsykoterapeutisk (FT) Inriktning, 45 högskolepoäng

Supervisor Training in Psychotherapy Family Therapy Specialisation, 45 credits

Avancerad nivå / Second Cycle

Fastställande

Kursplanen är fastställd av Styrelsen vid institutionen för psykologi 2024-10-15 (2024/2694) och senast reviderad 2026-04-14 (2026/868). Den reviderade kursplanen träder i kraft 2026-04-14 och gäller från och med vårterminen 2027.

Allmänna uppgifter

Kursen ges som en fortbildningskurs i syfte att ge behörighet att handleda i familjeterapiinriktad psykoterapi för personer med psykoterapeutexamen med systemteoretisk eller familjeterapeutisk inriktning och legitimation som psykoterapeut.

Undervisningsspråk: Svenska
Moment på engelska kan förekomma.

Huvudområde	*Fördjupning*
-	A1F, Avancerad nivå, har kurs/er på avancerad nivå som förkunskapskrav

Kursens mål

Efter genomgången kurs ska studenten:

Kunskap och förståelse

- visa kunskap om psykoterapihandledningens teoribildning och vetenskapliga grund samt förståelse för sambandet mellan forskning och beprövad erfarenhet och dess betydelse för handledaruppdraget
- visa fördjupad kunskap om och förståelse för olika former av handledningsuppdrag samt olika organisationers relation till psykoterapihandledning

- utifrån en systemteoretisk referensram visa på fördjupad kunskap och förståelse av behandlingsystemet psykoterapeuten och familjen, samt handledningssystemet med handledaren och de handledda
- visa fördjupad kunskap och förståelse för de etiska principer samt relevanta lagar och förordningar som styr handlednings- och behandlingsarbete
- visa hur kunskap inom ramen för handledaruppdraget pedagogiskt kan förmedlas
- visa fördjupad kunskap om bedömningsmetoder av psykoterapeutiska färdigheter, handledningsbehov, lämplighet och kompetens för familjepsykoterapeutiskt arbete
- visa fördjupad kunskap om och förståelse för handledningsgruppens dynamik och grupprocesser

Färdighet och förmåga

- uppvisa förmåga att på ett fördjupat sätt integrera teori och praktisk tillämpning rörande handledning med beaktande av etiska överväganden och ansvarsfrågor, samt att planera och bedriva psykoterapihandledning med inriktning på familjeterapi
- främja en fördjupad förståelse för samspelet mellan såväl terapeut och familj som terapeut och handledare, samt handledningsgruppens samspel med handledaren, samt stimulera den handleddes förmåga till reflektion kring det terapeutiska arbetet och dess processer, övervägande av de maktordningar som påverkar handledaren, den handledde och de patienter/klienter psykoterapeuten möter
- demonstrera färdigheter att genomföra gestaltningar
- demonstrera färdigheter att självständigt genomföra bedömningar av den handleddes psykoterapeutiska förmågor, handledningsbehov samt lämplighet att bedriva familjepsykoterapi
- demonstrera färdigheter att planera och genomföra undervisning på högskolenivå

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- fortlöpande utveckla självkännedom och kunna empatisk reflektera kring hur personliga egenskaper samverkar med handledarrollen
- kunna aktivt skapa och vidmakthålla en god professionell handledningsrelation i mötet med den handledde och handledningsgruppen
- kunna identifiera svårigheter och problem som uppstår inom handledningsuppdraget, samt hitta konstruktiva lösningar på dessa och föreslå därtill kopplade åtgärder
- visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper

- förmåga att kritiskt reflektera över de maktordningar som påverkar handledaren, deltagarna i handledningsgruppen, de familjer som den handledde möter i relation till den kontext som behandlingen genomförs inom

Kursens innehåll

Kursen syftar till att ge kunskap och färdigheter att bedriva evidensbaserad handledning i familjepsykoterapi inom olika kliniska verksamheter och familjepsykoterapiutbildningar. Såväl inriktningsspecifika som inriktningsövergripande synsätt och metoder behandlas utifrån handledningens teori och metod. Vidare syftar kursen till att ge kunskap och färdighet i universitetspedagogik och undervisningsmetodik.

Kursen omfattar därutöver handledningsuppdragets pedagogik, juridik samt viktiga etik- och sekretessfrågor. Under kursens gång behandlas och uppmärksammas fortlöpande intersektionella aspekter på de ämnen som behandlas. Kursen syftar till att utveckla handledarens professionella förhållningssätt och att stimulera till reflektion kring den egna handledarrollen. Särskild vikt tilldelas handledningsrelationen mellan psykoterapihandledare och psykoterapeut, samt gruppens betydelse för hur handledningsuppdraget bör utformas.

Kursen är indelad i fyra delkurser och åtta moment enligt nedan om sammanlagt 45 hp.

Delkurs 1: Handledningens teorier och metoder (15 hp)
- Moment 1: Handledningens teori och metod (9 hp)
- Moment 2: Utvecklingsprocesser och ramar inom handledning (4 hp)
- Moment 3: Vetenskapliga perspektiv på handledning (2 hp)

Delkurs 2: Metahandledning (20 hp)
- Moment 4: Systemteoretisk handledning och uppdraget i praktiken (6 hp)
- Moment 5: Utvecklingsprocesser och ramar inom handledning (6 hp)
- Moment 6: Handledning, utvärdering och reflexion (8 hp)

Delkurs 3: Undervisningsmetodik (5 hp)
- Moment 7: Undervisningsmetodik (5 hp)

Delkurs 4: Självständigt teoretiskt arbete (5 hp)
- Moment 8: Självständigt teoretiskt arbete (5 hp)

Delkurs 1: Handledningens teorier och metoder, 15 hp

Delkursen omfattar teoribildningar i handledningsuppdragets psykologi, metodik och pedagogik. Etiska frågeställningar och ansvarsfrågor i samband med utlovandet av handledning belyses. Vidare belyses psykoterapihandledningens vetenskapliga grund samt forskning i psykoterapi och handledning. Därtill studeras metoder för bedömning och examination av de handleddas färdigheter i och kompetens att bedriva familjepsykoterapi inkluderande planering av psykoterapeutisk behandling, etablerande av arbetsallians samt utförande av kärnfärdigheter inom familjepsykoterapi.

Delkursen är uppdelad i tre moment: Handledningens teori och metod (Moment 1, 9 hp), Utvecklingsprocesser och ramar inom handledning, (Moment 2, 4 hp) samt Vetenskapliga perspektiv på handledning, (Moment 3, 2 hp).

Delkurs 2: Metahandledning, 20 hp

Under hela delkursen och fortlöpande under utbildningens tre terminer ges metahandledning i form av handledning i eget utfört kliniskt handledningsarbete. Där integreras teori och praktik genom tillämpning av den kunskap som förvärvas under den parallellt pågående delkursen Handledningens teorier och metoder. Under delkursen tränas de metoder och den pedagogik som ingår i handledningsuppdraget. Stor tonvikt ges på förmågan att reflektera kring sin roll som handledare.

Delkursen innehåller tre moment: Systemteoretisk handledning och uppdraget i praktiken (Moment 4, 6 hp), Utvecklingsprocesser och ramar inom handledning, (Moment 5, 6 hp) samt Handledning, utvärdering och reflexion, (Moment 6, 8 hp).

Den studerande ska fortlöpande genomföra upp till två handledningsuppdrag i grupp avseende psykoterapi med familjepsykoterapeutisk inriktning. Dessa uppdrag ska omfatta minst 21 handledningstimmar per termin. Uppdragen ska planeras och fördelas så att den studerande under hela utbildningen bedriver handledning, vilket utgör underlag för metahandledning. Dessa kan genomföras med handledningsgrupper på grundutbildningsnivå i psykoterapi och/eller kliniker ute i en behandlingsinriktad verksamhet.

Handledningsuppdrag ska ordnas av studenten själv och godkännas av examinator. Vid samtliga uppdrag ska handledningen filmas för att utgöra ett underlag för metahandledning.

Delkurs 3: Undervisningsmetodik, 5 hp

Delkursen berör undervisningsmetodik och pedagogik med relevans för undervisning inom högre utbildning. Den studerande ska föreläsa om ett för psykoterapi relevant ämne under ett examinerande seminarium, samt planera och genomföra ett undervisningsuppdrag om minst 3 timmar på en klinisk utbildning i psykologi/psykoterapi eller på en klinik med behandlingsinriktad verksamhet där familjepsykoterapi bedrivs. Undervisningsuppdrag ska ordnas av studenten själv och godkännas av examinator.

Delkurs 4: Självständigt teoretiskt arbete, 5 hp

Under delkursen ska den studerande förbereda och skriva ett teoretiskt arbete inom ett område relevant för psykoterapihandledning.

Kursens genomförande

Kursen ges på halvfart (15 hp per termin) och löper över tre terminer. Lärandeaktiviteter omfattar föreläsningar, seminarier, praktiska gruppövningar, självstudier samt psykoterapihandledning under handledning även kallad metahandledning. Metahandledning, seminarier samt gruppredovisningar är obligatoriska.

Termin 1 omfattar Moment 1 (Delkurs 1: Handledningens teorier och metoder, 9 hp) samt Moment 4 (Delkurs 2: Metahandledning - Systemteoretisk handledning och uppdraget i praktiken, 6 hp).

Termin 2 omfattar Moment 2 (Delkurs 1: Handledningens teorier och metoder - Utvecklingsprocesser och ramar inom handledning, 4 hp), Moment 5 (Delkurs 2: Metahandledning - Utvecklingsprocesser och ramar inom handledning, 6 hp) samt Moment 7 (Delkurs 3: Undervisningsmetodik, 5 hp).

Termin 3 omfattar Moment 3 (Delkurs 1: Handledningens teorier och metoder - Vetenskapliga perspektiv på handledning, 2 hp), Moment 6 (Delkurs 2: Metahandledning - Handledning, utvärdering och reflexion, 8 hp), samt Moment 8 (Delkurs 4: Självständigt teoretiskt arbete, 5 hp).

Kursens examination

Moment 1, 2 och 3 på Delkurs 1: Handledningens teorier och metoder, examineras genom att studenten redovisar fullgjorda seminarie- och inlämningsuppgifter.

Student som underkänts vid ordinarie provtillfälle har rätt till förnyat prov, s.k. omprov. Detta ska anordnas i nära anslutning till det ordinarie provtillfället och efter överenskommelse med examinator. Ytterligare ett omprov ska ges inom ramen för utbildningen, ett s.k. uppsamlingsprov. Därefter erbjuds studenten ytterligare provtillfällen men i enlighet med då gällande kursplan. Studerande som underkänts två gånger på kursen eller del av kursen har rätt att begära en annan examinator vid förnyat examinationstillfälle.

Examinationen av Delkurs 2: Metahandlednings samtliga tre provmoment (Moment 4, 5 och 6) sker dels genom en färdighetsbedömning i relation till metahandledningens lärandemål, dels genom tre skriftliga prov (analyser av uppdragens tre delar). Färdighetsbedömningen utförs av en av utbildningsanordnaren utsedd metahandledare. För Godkänt på momentet krävs fullgjord metahandledning samt fullgjorda skriftliga analyser av handledningsarbetets tre moment. Vid underkänt vad gäller metahandedning ges endast ytterligare en möjlighet att fullgöra denna. Examinatorn kan under speciella omständigheter underkänna en student innan denna har genomgått hela kursen. Det kan exempelvis ske om studenten uppvisar allvarliga brister i professionellt och/eller etiskt förhållningssätt och/eller bedöms sakna förmåga att använda sig av metahandledningen.

Delkurs 3: Undervisningsmetodik (Moment 7) examineras genom att studenten förbereder och genomför ett undervisningstillfälle inom kursens ämnesområde. Tillfället och dess övergripande innehåll bestäms i överenskommelse med examinerande lärare.

Examinationen av Delkurs 4: Självständigt teoretiskt arbete, (Moment 8) omfattar två delar; dels en bedömning av det författade arbetets kvalitet (formell och vetenskaplig) och dels genom godkänd genomförd opponering på annan students teoretiska arbete. Vid underkänt på endera delen erbjuds studenten möjlighet till två nya examinationstillfällen, vilka kan komma att ske i anslutning till nästkommande ordinarie provtillfälle.

Om examinationsformen möjliggör det, studenten ska vid bedömning av prov vara anonym i förhållande till den bedömande läraren.

Observera att du ansvarar för att du har läst och förstått instruktionerna innan du börjar skriva examinationen.

Du ska skriva med dina egna ord, det ska tydligt framgå att du personligen har skrivit svaret, samt att du självständigt har svarat på frågan. Svar som för påtagligt liknar någon annans text, d.v.s. kurslitteraturen, artiklar, lärarnas presentationer, text tagen från internet, AI-genererad text, tidigare inlämnad eller publicerad egen- eller samproducerad text, eller någon annan students tentasvar, kan räknas som fusk. Rättande lärare är skyldig att anmäla misstänkt fusk, vilket kommer att utredas.

Det är tillåtet att använda följande hjälpmedel [Inspera på din dator/papper och penna], övriga är inte tillåtna. Att använda andra hjälpmedel kan betraktas som fusk.

Om så krävs för att en student med varaktig funktionsnedsättning ska ges ett likvärdigt examinationsalternativ jämfört med en student utan funktionsnedsättning, så kan examinator efter samråd med universitetets avdelning för pedagogiskt studentstöd fatta beslut om alternativ examinationsform för berörd student.

Betyg

Betygsskalan omfattar betygsgraderna: Underkänd, Godkänd

Som betyg används något av uttrycken godkänd eller underkänd. För betyget godkänd krävs att studenten uppfyller de lärandemål som angivits för kursen.

Vid kursens start informeras studenterna om kursplanens lärandemål, undervisningsform samt examinationer och krav.

Förkunskapskrav

Psykoterapeutexamen med familjeterapeutisk inriktning och legitimation som psykoterapeut samt minst två års erfarenhet av psykoterapeutiska arbetsuppgifter som legitimerad psykoterapeut med familjeterapeutisk inriktning.

Godkänd svenska och engelska motsvarande grundläggande behörighet på grundnivå.

Urvalsmetod

Urval till kursen baseras på den sökandes meriter och en samlad bedömning görs utifrån akademisk yrkesutbildning med relevans för handledarutbildning, 5 års erfarenhet av psykoterapeutiska arbetsuppgifter som legitimerad psykoterapeut samt avlagd doktorsexamen.

Övrigt

Alla meriter ska undantagslöst stärkas med vidimerade kopior på intyg för att beaktas vid antagning.